ANTE JAKŠIĆ

ZOV

PROLJEĆA I MLADOSTI

TRAVNIK 1938

22913

ANTE JAKŠIĆ

ZOV

PROLJEĆA I MLADOSTI

TRAVNIK 1938

Od Ante Jakšića izašle su još ove knjige:

Biserni đerdan (pjesme) Sombor 1931
U dolini zaborava (pjesme) Zagreb 1936
Marija (lirska novela) Zagreb 1937

TISKARA FRANJO LIPSKI, TRAVNIK

Posvećeno
SESTRI EVI

Život mi nije mnogo dao:
batinu, praznu vreću,
sarkazmom mi se nasmijao:
„Idi i traži sreću!"

Zov proljeća

Krišom je došlo proljeće
i zalilo mladošću svježom
samotne naše pute,
probudilo ptice na grani,
okitilo prozore suncem,
i dirnulo srca je čežnjom
što bolom skrušena šute.

I mene je uzdiglo opet
na nadâ visoke gore,
gdje vječno cvjetaju ruže
o sreći ljudskoj što zbore,
uvijek mlade i nove,
i kuda sunce i mladost
svakog nas proljeća zove.

I ja sam digao ruke
Iz mraka života svoga
velikom proljeću,
koje
u strepnji krišom sam čeko,
svu mladost dadoh mu vjerno
u tople mirisne ruke,
da bi me povelo nekud,
nekuda vrlo daleko!

Mladost bez mladosti

Ej,
kako je teška mladost bez mladosti,
kad dani nose noći,
noći dane,
kad kao zelen plod i tebe strese
prerano vjetar
sa života grane.

Kad s vjerom silnom i ti tražiš sreću,
da pred njom smjerno
prostreš život cio,
al' od sveg samo ostao si bolan,
i o njoj samo
snivati si smio . . .

Ej,
što je teška mladost bez mladosti,
i nikad, nikad
nepređeni puti,
na kraju kojih veliko se sunce
traženih čežnja
otkriva i sluti!

I kako tugom zanjišu nas nade,
kad dani nose noći,
noći dane,
kad kao zelen plod i tebe strese
prerano vjetar
sa života grane!

U tišini proljetnog jutra

Bijeli sam stolnjak prostro na svome skromnome stolu,
tišinu proljetna jutra u zrelom donio voću,
i sad sam uzdigo misli dobroti tvojega srca,
da dođeš jednoga dana, u ovu moju samoću.

Jer višnje vrtom su opet jedrine pune i zrele,
pred kućom jagnje je svoju obuklo bjelinu novu,
i sad te svakog jutra najave ptice na grani,
a ruke tako te željno, tako te željno zovu.

U noći slutim te, kako u vjetru dišu ti vlasi,
u dolu šapuću tugom, kad mineš, biserna vrela,
u žitu makovi rujni, što vječno čekaju na te,
sve više uzdižu svoja od čežnje rumena čela!

Rastužila si srce moje, u suton, jedne večeri

Rastužila si srce moje, u suton, jedne večeri,
i sad je
srce moje žalosno.

Uskratilo si radost svoga pogleda,
zamutila si nade tajno snivane,
i sad je srce moje,
srce moje
žalosno!

I svake sada, svake večeri,
kad jesen žuta cestom prolazi,
i teške tame vrtom padaju,
svake te sada, svake večeri,
umorne moje oči
čekaju!

Djevojci, kojoj sam pjevao pjesme

Ti ne ćeš biti stalno tako lijepa,
jer svaka mladost samo jednom cvjeta,
te oči, što su pune sada sunca,
sažalnom rukom dodirnut će sjeta.

I kosa što ti miriše ko cvijeće
u bijeloj vazi u zvjezdane sate,
ko spomen dragi ugasnut će mirno,
na mladost da me potsjeća i na te.

I ti, što sada još si skoro dijete,
i ne znaš što li životna je drama,
ko ruža što se iz pupoljka vine,
postat ćeš najzad uvažena dama.

A kada život raskida ti nade,
i lažna sreća budu mnoge draži,
ja znadem: često nesvjesno će tvoja
blijeda ruka da mi pjesme traži.

I dok ćeš tako, sjedeći u tami,
u sumrak gledat dok se obzor gusne,
naslutit ja ću: stihovi će moji
ko spomen sjetan dirnut tvoje usne.

A ti ćeš tada prignut svoju glavu,
i Bog zna zašto, uzdahnut blijeda,
dok oči bit će pune vlažne tame,
a grudi suhe, duga kosa sijeda!

Ima boli, koje nikom se ne kažu

Ima boli, koje nikom se ne kažu,
što nas nose kao zalutale lađe,
njih ne vide nikad svakidanji ljudi,
njih tek srodna ruka umije da nađe.

Ima tuge, koja plašljivo se skriva
kao skupe stvari od tuđega vida,
nju nasluti samo onaj, koji znade
da utješnom riječju povoj s rane skida.

Ima sreće, koja nenadano priđe
kao vjeran znanac ili nada neka,
ima — Neko što nam nikad doći ne će,
iako ga stalno duša naša čeka!

Govorim i sebi i svima, da je više ne volim

Govorim znancima danju, da sam je zaboravio,
i navlačim na lice masku tuđeg smijeha,
a kad padne noć,
i zvijezde se upale vrh streha,
i pred prozorom prignu se stabla
u tankome struku,
oćutim kako za suzom mi suza
na jastuk kane
u hladnome mûku.

U plesnim salama dajem da zvuci glazbe me nose,
i samom sebi pričam
kako je srce ne voli,
a kad i ples se svrši, i svako s nekim otiđe,
ja ćutim kako me duša,
kako me duša boli.

I kada ulicom pođem da miso na nju me prođe,
da vrtlozi nemirna grada zaborav smire i blaže,
o zašto tada je oči, ko neku utjehu dragu,
zašto je nesvjesno ipak,
med mnoštvom ulicom traže!?

O, zašto zaborav ne će da spusti na mene krila,
i svojom poželjnom rukom
ušutka misli i boli,
kad danju govorim sebi, drveću, zemlji i svima:
da sve je minulo
i sad
srce je više ne voli!

Kad kute osjenči tmina

Ona je ušla polako, kad kute osjenči tmina,
i sjela skrštenih ruku u dno starog fotelja,
usne joj drhtahu tople u vatri svježeg karmina,
u oku tinjaše cvijeće davno zgašenih želja.

Ni riječi rekla mi nije o snima minuli što su,
i koje nikada, mišljah, ni suza ne će da vrati,
samo je dihala tuga u njenoj nemarnoj kosi,
ko davni, rasuti dušom, u suton satkani sati.

I kao izgubljen odjek odavna kazane riječi,
što misli uvijek nam sjetom na spomen pribrano skruši,
tako je i ona sada sve moje vratila sanje,
i staru uskrsla ljubav u davno zamrloj duši.

Bojim se, a želim da je sretnem

Ne palim više svjetiljku
u teškim svojim noćima,
tek često slušam zamišljen
nad kućom crne oblake,
tek nekad
misleć da ideš'
ubrzam svoje korake.

I ko što želim da dođeš
sa dragim svojim očima,
što mladost moju uzdižu
na brdo sveta poleta,
ja isto tako zadrhćem,
i tako često bojim se,
tog željnog s tobom
susreta.

Nikad joj ne ću reći, da je volim

Ne, nikad joj ne ću reći, da je volim,
nostalgijom da mi o usnama njenim
svake noći zbore mjesečeve ruke,
i da su joj kose poželjne ko svila,
ne, nikad joj ne ću reći, da je volim,
jer je ljubav moja ponižena uvijek,
ponižena bila.

Ona nikad ne će, u danima sunca,
kad lista drveće i potoci tuže,
ona nikad ne će,
nikad ne će znati,
kako moje ruke za njom se ispruže,
i dok osmijeh tinja na licu, da duša
kida se i pati.

Ne, ne ću joj nikad reći, da je volim,
da postoji vjerna predanost bez riječi,
i da su mi misli nemirne ko ptičja
u razmahu krila,
ne, ne ću joj nikad reći, da je volim,
jer je ljubav moja ponižena uvijek,
ponižena bila!

Kad putevi vonjaju jagodama

Vonjaju putevi jagodama i čežnju u meni bude,
I pucaju bičevi, neko
nekog
pjesmom doziva,
pod selom sustao vjetar i kao uzdah zadnji
donio s večernjom tamom
i miris rascvalih šljiva . . .

O, da li gane te nemir sa voda tamnih što dođe,
i tapka dvorištem čilo ko dječak naivan plavi,
i da li ikada miris u vrtu rascvalih šljiva,
bezmjernu ljubav moju
u duši tvojoj
pojavi?

Il' možda oči su tvoje: to tamno vođeno cvijeće
u tajni zaborav pale, ko dragi minuli dani,
i tvoju misao smjernu
neko je ponio kao
što ljubav k' domaji pticu
odnese svinutoj grani!

Kad se spusti sveta noć vrh streha

Noćas ću molit se za te da budeš dobra ko dijete,
da anđeo rado tvoju nevinu mladost čuva,
na grani božićnoj da ti ko oči svijetle rakete,
dok snijeg će tinjati tiho, i noć se tajiti gluva.

Da Isus donese opet toplinu za tvoje dane,
i brigom majčinom prosja sve skromno snivane nade,
da sve ti nakane budu ljubavlju obasjane,
i mir da noćima tvojim, ko cjelov odani dade.

Jer noćas srca će ljudska, što stalno pred nekim strepe,
toplinom smirit se nježnom, da želje svete se jave,
i oči, koje su grube, sad tako bit će lijepe,
i usne, koje ti zbore ljubavi molitve plave.

I ti, što bila si stalno vedrine puna i smijeha,
a samo ponekad tuga u krupne oči ti dirne,
oprosti grubosti moja kad noć se spusti vrh streha,
i zvuci ponoćnih zvona nad doli rasu se mirne.

Jer ja ću skrušit se za te u času velikog čina,
i srećom prekriti trzaj sulicom primljenih rana,
i kao anđeo dobar, sa cvijetom bijela krina,
u duši noseći zore, kraj tvog ću minuti stana . . .

Napih se, u tuzi svojoj, vina opojnog

Napih se, u tuzi svojoj, vina opojnog,
da te zaboravim, predivnu,
u danu čežnja mahniti'
i popih vino opojno, razlupah čaše staklene,
al' tugu svoju za tobom,
ne mogoh, jadan, razbiti!

Dok nisam tebe vidio ja bijah gord i radostan,
prezirah usne doziva
kad zvuci glazbe hihoću,
a sad sam sličan bolnu djetetu
što prijegor nosi u dnu očiju,
i traži samo mir
i samoću!

Tuga se moja topi u tvojim nježnim rukama

Natočila si srce moje ljubavlju i nadama,
i mladost moju dirnula
ljepotom smisla životna,
da duša moja upozna:
svu radost tvoga proljeća,
sve čežnje tvojih uzdaha
što nosiš sobom,
divotna!

I ja sam sada zanesen daljinom koja nosi mi
svu zbilju toplih nadanja,
i misli moje ne plaše:
ni riječi ljudi klevetnih,
ni ceste novih stradanja.

I ko što magle nestanu, na suncu, kada raspe se
jutarnja rumen morskim lukama,
tako i tuga moja topi se
u nježnim tvojim
mekim rukama!

Čujem da me zoveš . . .

Čujem da me zoveš, proljeće široko,
toplim glasom sunca, lakim lijetom laste,
i osjećam kako u duši duboko,
ko začaran cvijet tiha radost raste.

Ti si opet sišlo iznad naših kuća
da i moju mladost zaspeš kâdom ruže,
i da oči moje, što vječito tuže,
prosjaš toplom srećom nova uskrsnuća.

Kako sam te dugo i odano čeko
zasićen svih fraza, laganja i studi,
da u tvojoj slavi donese mi neko:
što mi nikad nisu mogli dati ljudi!

Jer kad travom staze zamirišu svuda,
prolistaju grane i cvjetovi žuti,
Ej, kako je bolno kad se nema kuda,
dok za nečim ipak duša želju ćuti!

Koliko je prošlo proljeća u nizu
što su vjeru digla u sve što se čeka,
a kad mišljah da je sreća posve blizu,
ona bješe tada dvostruko daleka.

Koliko je puta sinuo u duši
uzdignuća plamen likom svete zublje,
al' ko varka kad se najzad sve uguši,
tama bješe veća, srce tugom dublje!

Ali dalek otsjev ljepote što sada
u pepelu čuva njene stare draži,
dizao je opet krila mojih nada
iznad mutne jeke svakidanjih laži.

I ja, što sam često zasićen života
u ponoru zbilje, što nas stalno stiže,
pogasio smiso prirodnih ljepota,
očutjeh ganuće što me suncu diže.

I ko putnik željan domovinske grude,
na kojoj mu se srce razigra vrelo,
tako i ja pružam ručicama tvojim
povjerenjem, bolom okrunjeno čelo.

Da prosvijetliš snagom svemoćna života
ponor naših duša, tamu naših dana,
i da tvoja smjerna, istinska ljepota,
blagi povoj bude pregorjelih rana!

Ostavljen mladić, u suton, govori ljubljenoj djevojci

Kad suton natoči redom
sve čaše mojih radosti,
za koje sam se često
u duši smjerno molio,
zaboravi,
da sam ikad radi tebe patio,
oprosti,
što sam iskreno
svu mladost tvoju
volio!

Kad opet proljet propjeva
po drugim našim stazama,
gdje srca svoja dizasmo
ljepotom sunca, ljubavi,
izbriši misli na mene,
pokidaj nade nuđene,
ko vjetar cvijet
krvavi!

Jer ja bih noću gorko plakao,
u grozno praznim, tupim satima,
kad spomen dragi mojih nadanja,
ko zov bi opet blago kucnuo
na teškim, tamnim mojim
vratima!

Jer mene sad bi teško boljeli
i dani sreće, što nam sjali su
uz pjesmu neba,
miris divotan,
i mene sad bi ljuto tištalo,
što ne bih mogo ni sad ostati
u tuzi svojoj
tih i
samotan!

I zato zgasi sve nam spomene,
dok ljubav svoju pružaš drugome
sva sretna što je srce ti
u novi život slasti ponio,
oprosti što sam počesto
zbog tebe mnogo rado patio,
i što sam srcem iskrenim
svu mladost tvoju
ludo volio!

POD BREMENOM SVAKIDAŠNJICE

Pred jesen

Male. tanane ruke
ko modro makovo cvijeće
na stolu skrušeno šute,
a vani:
naviru boje,
i lišće pada na pute,
i gasnu bolno
minute.

Na zidu pobožni, sveti
iz davnih dana portreti,
u vazi prignute glave
dvije su uvele ruže,
pod selom:
jablani viti
za suncem skrušeno
tuže . . .

I opet proljeće minu,
i mnoga bijela nada,
ko nježna na vjetru grana,
u suton slomi se tiho
uz refrain
minulih,
dana . . . .

Madona nad krevetom

Na sivom zidu u sobi vrh stola,
ko majka što je brižnoj misli sklona,
iz davnih dana još i sada stoji
u tamnoj rami pobožna Madona.

I dokle jutra naviru kroz stakla
il' dan sa selom plamnu halju skida,
vječito ista: zamišljena, mirna,
motri me toplo sa staroga zida!

I svojim mirom potsjeća me sada
na teških zvona pogašene zvuke,
kad pred njom majka sklapala mi brižno
još slabe tada na molitvu ruke.

Kad naša srca bjehu puna mira,
predanost vjerna natapala grudi,
kad čovjek živi obično i skromno
bez silnih nada i velikih žudi.

Kad svaki kutak drag nam je i mio,
a velik znamen čuva riječ prosta,
za snove kad je i za život cio
tek malo hljeba i kućica dosta . . .

Nad mojom glavom, u sobi, vrh stola,
ko majka što je brižnoj misli sklona,
iz davnih dana još i sad me motri
iz tamne rame pobožna Madona!

Jedino sjale su moćne svijetle Njegove riječi

Bjelinom procvali dvori. Pružile staze se meke,
u magli se stisnuo dol,
okolo mene je sumrak. Dolijeću ptice daleke.
Stišava dnevni se bol.

Koga li večeras čekam? Za kime ispružam ruke?
Čiji li čuje se zov?
Svijetlo zvijezda je meko i miluje bijele jastuke,
nad glavom trošan je krov.

Sâm sam u sobi svojoj između četiri zida,
i čelo svoje spuštam
na plavi, meki dlan,
vraćam se prošlosti svojoj:
Majka sinčića vida,
u srce sadi mu nadu,
u dušu daljina san . . .

Prevrćem listove mutne . . .
Svako je slovo toplo i ima veliku snagu,
probija kroz mene kao
dobro otpušten lûk,
dani mi mirišu mnogi
na dosadu, tamu i vlagu,
a noći pune su sanja,
a kojima taji se muk.

Prolaze satovi mira . . .
u oknu igra se plamen iz peći kao od zlata
i riše sjenke duge
i leže u sivi mrak . . .

Lagano neko je moja otškrinuo drvena vrata
noseći sobom miris zvijezda i srca plam:
— Mir s tobom, dijete, nek je,
došao evo sam da ti
sebe i dušu dam!

I On je prišao k stolu. Pružio svoju je ruku
i moje dotako čelo,
u peći je zaigro plamen, stvari su postale vedre,
a misli i želje moje
obukoše odjednom, hitno
svečano ruho bijelo!

— Da li si umoran? reče glasom, koji je titro
kao kad u zoru vjetar dodirne rijeke val.

— Sâm sam, nikoga nemam, al' ipak dolazi amo
u teške časove mahnit
i pjani karneval.

U srcu plaču mi polja, toplina uboga sela,
kao što majka dijete dozivlje ufanjem stalnim,
mene dozivlje plug,
al' ja sam pošao svijetom
i postao oblaka, koji
lutaju, odani drug.

On je šutio tada . . .
Njegove oči bjehu spoznaje iskrene pune,
kosa mu sjala se kao srebro u jesen ranu,
riječi su ležale u Njem
kao što ljepotu glasa
u sebi čuvaju strune.

— Nekima zemlja je dana da oru s jeseni brazde,
da goje goveda, s mirom provode svoje vrijeme,
nekima dao sam Riječ da oru dušama i da
u srca bacaju zlatno spoznaje životne sjeme!

I On je pošao tada lijep ko u večer cvijeće,
u sobi bilo je tamno
ko suton smiren da kleči,
u peći stišo se plamen,
jedino sjale su moćno
svijetle Njegove
riječi!

Pjesnici pjevaju na obalama prolaznosti

Prijatelju Kreši Mlač

Mi znamo za daleke pute koji su drugima tajna,
za neba, koja su samo našim mislima srodna,
prelazimo ponore mraka i nova svanuća sjajna,
i svaku obično čašu bez straha pijemo do dna.

I mi, što nemamo nikad u šaci blještava zlata,
da ugled dignemo srca u oku ovog barbarstva,
ko prosjak nađemo često pred molbom lupnuta vrata,
dok krišom nosimo u dnu očiju ljepote carstva.

Nas ne će ubiti očaj što srbom leđenim truje
tisuće, koje su stale pred rubom sunčanih pređa,
nas dižu vlastite boli iznad svake oluje,
i mi smo lišeni lanca: vremena, riječi i međa!

I ko što oblaci nose šutnje mučne i duge,
da bistrim kapljama život djeci sunčevoj dadu,
tako i mi kroz svoje, u šutnji rascvale tuge,
duhu rađamo ponos, u srcu dižemo nadu.

Mi znamo govore šuma kad jesen poljima zađe,
i doziv radostan ptica što nose svijetlo u kljunu,
i napor vesala bučnih u magli zastale lađe,
i zanos boraca smjelih kad u boj s ponosom srnu!

Jer mi smo satkani tajnom što život razapet krenu,
a tamu natopi sjajem bludnje, gorkih otkrića,
i kao ukleti demon u jednom nosimo trenu:
i ponor pakla i nebo u dnu svojega bića!

Mater dolorosa

Orgulje plaču. Koluti tamjana kruže,
pred bijelim žrtvenikom kleče
uboge žene,
dok vene
u očima njinim
veče!

Nije od zlata i dragog kamena,
nije Ju sunce cjelivalo, niti
proplako mjesec u kosama tamnim,
pa ipak oko božanstvo joj kiti!

Tišina hladna upila je ploče
crvenobijele,
kroz prozor se toče
biseri sitni,
i dok neko kleče:

— O, majko, majko,
Mater dolorosa!
u okno kasno
kucnulo je veče . . .

Trgla se cijela čežnjom vasiona,
zadrhću srca, zazvoniše zvona,
sada se moli za sve duše Ona.

Djetence neko strahom u očima
sklopljenih ruku tu kleči i moli,
svijesno je da ga i sad majka voli,
na njega misli i o njemu snuje,
da svaku molbu osjeća i čuje,
da će ga dići iz općeg kaosa,
— O, mater nostra! Mater dolorosa!

I nebo spi u tome svetom trenu,
i zemlja spi i vrijeme zasta sad,
i majka sviju nad njime se prenu:
— Života sretna, ti si, znadem, rad.

Pruži mi ruku, malenu mi pruži,
da te povedem, da pokažem metu,
jer sunce tvoje počinje sviće,
iz magle ti češ ugledati dan,
vinut se nebu da potražiš sebe,
da spoznaš srce, da uvidiš što je
dobro i lijepo, drago, plemenito!

Poskoči lako!
u očima
ima
želje za radost,
za igru, za život
i rastresenu i nestašnu
mladost!

Ruke su spremne da ponesu putem,
istini vječnoj i izvoru mira,
osvitak duše što u zoru snuje
Kraljevstvo zlata,
a srce tvoje počima da voli,
da traži
ručicu što će rane da mu blaži
i duši prinet osmijeh
proljetna života!

Dijete drago,
pred tobom je polje,
oblaci nad njim groze se, urlaju,
sotona vreba, sve ti je na putu
da srce pravdi uzdigneš,
da budeš
dušom ko bistro jezero u dolu.

Nemoj slušati kad ti ljudi zbore,
kad ljudi htjednu da te sobom vode,
da srce dobro prodadeš,
da budeš
privezan lancem o kamen propasti!

Ljudi se smiju na oko dok plaču,
licem im laska, al' u duši mržnja,
milost ti daju, al' dohodak vide,
oni su podli, zato se ne stide.

Čekati nemoj nagrade,
jer ne će nikada trud tvoj nagraditi,
niti
umorno čelo obrisat ti, reći:
— Umoran već si! Dosta!
Treba leći!

Kada im dadeš cijelu svoju snagu,
kad kloneš najzad, ne uzmogneš više,
graknut će drsko:
— Nek mu se ime nevrijedno briše!

A ti ćeš plakat, i bit će ti teško,
srce će slabo probit hladne grudi:
— Zar to je život,
i zar to su ljudi!?

Ne kloni tada, digni k nebu čelo,
znaj da još tebe majka tvoja voli,
znaj da još srce za te bije njeno,
znaj da će ona razumjet te, da će
umornu tvoju privinuti glavu,
povest te Bogu, da ti cjelov dade!

Orgulje plaču. Dijete samo šuti,
oči mu pune plivaju u suza,
i ne zna šta li desilo se s njime,
ne zna što znače te njezine riječi,
al' na dnu duše ćuti oči njene,
osjeća da će život ga povesti,
osjeća da će obruči ga steći
pakosti, zala,
da će mu srce iščupati
dok ne
ugleda sunce svoga:
Ideala!

Kad se uspomene bude

Bolno cvili, jeca istrošena prašna prva violina,
u svijetlu lampi pjevačica diže ispijene grudi,
na stolovima u pozadi čaše natočene brižno i piva i vina,
a za njima sjede i žene i ljudi.

I dok večer siše žudno: svijetlo danje,
pjevačica zove prošlu mladost, koje avaj, više nije,
opijeni nečim dalekim, što bješe prošlo kao sanje,
zamišljeno šute, . . . a lagano dok se i pohotno pije.

No, odjednom kao plamen koji reže u srce i prži,
zaciliknu strasno i opojno bijesno razigrane strune,
neki čudan drhtaj iznenada prodre u kosti do srži,
grčevito usne isprazniše redom do vrh čaše pune . . .

Venu pozni časi ko i ovaj život što nečujno vene,
drhću žučnim plamom nategnute, davno rastrovane žile,
mute im se oči pod dodirom pjesme izgubljene žene,
što vlastiti život odaje i nade, što su nekad bile . . .

I narod, što ovdje sav zanesen sluša,
svoj rođeni život propadanja, zala,
negdje na dnu ćuti da mu plače duša,
al' savjesti zraka kasno zadrhtala.

I u ovoj noći, što ih nekud prošlom i željenom nosi,
opija ih, vodi putima i cilju gruboga saznanja:
danas ovdje piju, a sjutra će ići žena da im prosi
kao ova ovdje pjevačica, kojoj bakšiš se poklanja.

Osjećaju da ih nešto ipak suncu i poštenju nuka,
da ponosno dignu najzad svoje tamom natmureno čelo,
al' je kasno, vele, drhće slaba ruka,
a pijanke noćne ispile su davno bolesno im tijelo.

I sve nade što su nekada im sjale
za život za koji moljahu se vruće,
nemoćno su sada u noć modru pale,
a ko refrain ču se: sad je nemoguće.

I dok srca gorko, neutješno tuže,
osjećaju opet pomlađenu ranu,
ona pjeva: Nekad cvale bijele ruže
— — — — u mom đulistanu!

I dok cvili, jeca istrošena, prašna prva violina,
u svijetlu lampi pjevačica diže ispijene grudi,
na stolovima u pozadi čaše natočene brižno i piva i vina,
a za njima snuju promašeni život i žene i ljudi.

Poslije otmjenog plesa u Glazbenom zavodu

Dvorana je ostala prazna ko zdjela nakon gozbe,
sad više života nema u mirisu što se sklada,
i ko bi rekao da je u svijetlu vještačkih svijeća,
propalo toliko sanja, potajno čekanih nada.

I sve što nervoznom rukom želja je svemoćno zvala,
još dalje pošlo je sada, da oči dublje se smute,
sve radosti što su krišom mogućnost dizale dara,
zar zbilja bile su moćne da bokor sreće pomute!

I kao daleka glazba iz kojeg neznanog grada,
što kroz sve nijanse mraka svijetlom dušu nam šiba,
kroz ponor vlastite bijede i stisak „druževne" ruke,
ja slutim kako su htjeli iz ovog dići se gliba.

Al' gole prsi su bile izložba nutarnje skrbi
da visost pravedne cijene do pseta bijena snize,
i zato frakovi modni, kravate, svilene halje,
na dan ih ponijele nisu iz teške duhovne krize!

I sve je ostalo samo komadić prezrene nade,
dok srca, koja su sjala ko cvjetna mirisna vazna,
nervoznom dirnuta žudnjom i dahom bludnoga vina,
najzad su otišla skromno iz sale tiha i prazna!

Adieu, madame!

I dan je došo kad se rastat treba,
i stisnut ruku, reći zadnje: zbogom,
bez suza, boli zaboravit nade,
na srce stati nemilosno nogom . . .

Već čujem kako iz daljine tutnje
napjevi oštri olajnih kotača,
i vlak će stati . . . odnijet će te sobom . . .
vesela budi i od sebe jača!

Što jezom motriš sve okolo sebe,
život je takav — rastajat se treba,
duboki ponor sve to dublji biva
između nada i željenog neba . . .

Ne vidiš, jesen sumorna i hladna
dolazi mirno već sa sviju strana,
nebo je mutno, sunce je krvavo,
ko snovi s duše: lišće spada s grana . . .

Otiđi, šta ćeš kad otići treba,
gdje ima boli, znaj, bit će i sreće,
još jedan cjelov — možda nikad više . . .
oči se mute . . . vlak se tiho kreće.

Ne pitaj više za sreću što prođe,
ne spominji ljubav, koja se pregori,
jer srce što je voljelo istinski,
umije opet, opet da zavoli . . .

Otiđi, i kad sve umrlo bude,
ne sjećaj se nikad, nikad prošlih dana,
nebo je mutno — sunce je krvavo,
ko snovi s duše, lišće pada s grana . . .

Dok su okna bila puna modrih leptira

Vani je sniježilo veče iz stare djetinje priče,
i okna bila su puna lakih modrih leptira,
i kao sjećanja davna, kroz otvor velikih vrata,
nekud su žurili stalno obrisi krznâ, šešira.

I dok su vriskala djeca od sreće kristalnim smijehom,
u ruci nosila poklon mnoga otmena dama,
ko tuga, koja nam siđe u zjene jesenjih sati,
ona je sjedjela tužna, i tako beskrajno sama!

Pred njom je ležala tašna kraj čaše topla mlijeka.
dok doziv nečega davnog se njenog sjao se lica,
i često njena se trgla i digla mršava ruka,
ko krila kada se dignu u kavez bačenih ptica . . .

O, zašto i ja sam tada u sebi našao tugu,
i miso, koja je zbilju njenih stradanja takla,
o, kako drukči je život i nade, kada se motre,
u večer smirenja svetog, kroz čista velika stakla.

Zar možda i ona negdje ljepotu promaklu znade,
i osmijeh djetinji što je od srca milost htjela,
al' mjesto odane ruke i vjerne ljubavlju duše,
tek sjeta sada joj blaga u večer tinja vrh čela.

I svi što varkom su njene u tamu skrenuli stope,
i onda prezreli oči u boli kada se mute,
ne daj da, Gospode, opet u duši svijetla joj zgase,
što tvoje noćas će jakom ljubavlju obasjat pute.

Pokaži kako je ljubav u bolu jača od tame,
i kako stradanje samo visini života vodi,
i ne daj da bi joj želje i noćas ostale same,
već neka kroz patnje svoje za život novi se rodi.

Pokaži kako i oni što svoga nemaju stana,
da dare dadnu ti mnoge, kad noć se rođenja skruši,
kako i oni mogu kraj čaše jeftina mlijeka,
oćutjet rađanje tvoje u svojoj ubogoj duši!

Djevojka nad jezerom

Sjedim nad jezerom sama ko ptica na docvaloj grani,
na krilu snivaju mirno
dvije stisnute ruke:
Kako su minuli brzo drage mladosti dani,
i kako malo je bilo
na grudma mirisnih ruža
što život mladosti pruža!

Daljinom njišu se vali ko davno snivane nade,
polako silazi sunce
za mrko, golo drveće,
da sjutra vrati se sjajno,
al' moja mladost se nikad,
nikad vratiti ne će!

Procvjetat opet će puti što plaho poljima žure,
i ptice opet će svoja
potražit zamrla gnijezda,
al' oči moje će usnut i ne će vidjeti nikad
duboko jezero ovo
kad ospe krunom se zvijezda!

I tako prolazi mladost: ta plaha ptica na grani,
umiru svijetlosti nadâ
i tuga dušom se sleže,
i od sveg ostaje samo velika tajna duše,
što sudbom posljednjom sve nas
u ovoj dolini veže!

Noć u Pick Baru

U toplom srhu rasplamsale žudi
ko požar cvjeta ženskog oka draž,
a ruka drhće, daljina se budi,
da zaboravi života se laž.

Kroz tanke magle ljepota se snuje
proteklih snova što doziva puk,
dok usna siše požudama guje
šlagera modnih raspojasan zvuk.

Ja ćutim tamu u tom svijetlu laži,
gdje varkom varka steže suhu grud,
gdje srce žudnjom zaborava traži,
da sumnji kobnoj pomiluje stud.

Al' noć se vuče kroz odaje bučne,
i šumi teških rijeka taman slap,
iz čaša dokle po stolu se toči,
i tiho kaplje krvi kap po kap.

Mornari

Palo je veče. Na kraj crna grada
pale su lampe i silazi tama,
ko podla napast već u birtijama
mrgode, piju i zapara vlada.

U okna piše mrak nakaze njine;
pune su glave, razdragana tijela
kruže po sali. I ta družba cijela
izgara, snuje željene daljine . . .

Dok teška tmora dušu im ovija,
olovna tama zasjenjuje oči,
crveno, žustro vino im se toči,
omamno cikće drska melodija.

Obala pusta u misli se krije . . .
Dolaze lađe. Zveket gvožđa stara
klizne u tamu, i govor mornara
uzburkan buči i polako mrije.

Umorni, mokri, prljava odijela
dolaze oni u vlažnu birtiju,
da kupe ljubav ko vino što piju,
i zagolicaju obamrla tijela . . .

Za niskim stolom nalakćeni sjede,
pa lete, klize karte prašne, masne,
u srcu ljubav, čista nada gasne,
venu im oči i svaki dan blijede.

Glave im gore, al' obzorom svijesti
obmane niču. Tu varanja kruže,
a mnoge skoro docvjetale ruže
žagore, ciče u ludoj obijesti.

Ne vide oni više svijetla danja,
ni iskre riječi što su duši jasne,
u njima samo polagano gasne
umorna snaga i neba svitanja.

I sve dok vani na morskoj pučini
urlaju vjetri i čeznu sirene,
sve dokle glave njine opijene
naziru noći, sja se u dubini

Očiju muških nekadanja snaga,
i stari ponos i podvizi dični,
a sada dokle tek sjenama slični
troše, prodaju svoj život, a druga

Mornarska pjesma u noći se gubi,
dižu se, drhću i stiskaju grudi,
nad njima dokle propadanje gudi:
— Ne, nije dosta svoj rod da se ljubi!

Carmen vitae

Nikad ne dozvah iz dubine bola
sjenku što život razara i ruši,
još uvijek nađoh nadu, koja drži
boljitka svijet usamljenoj duši.

Dočekah zore uskrsa i srama,
osjetih i noć što mi se primakla
potajno, krišom, ko što svijetlo uđe
kroz mutna na mojim prozorima stakla.

I videć smrt što razara i ruši
život što tek se počeo da budi,
ne spustih čelo, nit uzdahnu bolno,
kao što znaju uzdahnuti ljudi.

Nit svladan bolom sazvah kletvu neba,
da prije zgasnu proplamsale luči,
za radost kada, poslije plakat treba,
za čašu sreće ispit čašu žuči!

Nikad ne spustih ja prenisko čelo,
niti ga digoh previsoko kada,
u boli nazrijeh i dolazak sreće,
u sreći vidjeh i osmijeh jada!

Najljepšoj među ženama

Tebi ne pristupaju oni što nose posude laži
i u čijim mršnja leži zjenama,
i smrtnici nikada ne će razotkriti tvoje draži,
najljepša među ženama.

Jer ti si visoka gora gdje život bjelinom grezne
i mir u čistim sjenama,
i bit ćeš velika onom za pravdom koji još čezne,
najljepša među ženama.

I majkom mnogi zvat će te, što majke svoje nemaju,
a ljubav svijetom pronose,
i mnogi k tebi doći će s nepravde koji stradaju,
a ipak tugom iskrenom
zbog grijeha oči orose.

I bit ćeš sunce ubogih što smiso patnje nalaze
u tvojim tužnim očima,
da patnjom svojom ustrajnom još zmiji glavu pogaze
u kobnim za nas noćima.

Jer ti si izvor utjehe što tužna srca orosi
i ranu svaku zavije,
jer ti si sveta zastava što vitez smjeli pronosi,
nad gradom ljudstva uboga
ko požar da je razvije.

I zato mi te nosimo ko dragulj naših nadanja
u svojim skromnim zjenama,
i ti si luka odmora kroz vihor naših stradanja,
najljepša među ženama!

Sadržaj

	Strana
Zov proljeća	5
Mladost bez mladosti	6
U tišini proljetnog jutra	7
Rastužila si srce moje	8
Djevojci, kojoj sam pjevao pjesme	9
Ima boli, koje nikom se ne kažu	10
Govorim i sebi i svima	11
Kad kute osjenči tmina	12
Bojim se, a želim da je sretnem	13
Nikad joj ne ću reći, da je volim	14
Kad putevi vonjaju jagodama	15
Kad se spusti sveta noć vrh streha	16
Napih se, u tuzi svojoj, vina opoinog	17
Tuga se moja topi u tvojim nježnim rukama	18
Čujem da me zoveš	19
Ostavljen mladić, u suton, govori	21
POD BREMENOM SVAKIDAŠNJICE	
Pred jesen	25
Madona nad krevetom	26
Jedino sjale su moćno	27
Pjesnici pjevaju na obalama prolaznosti	30
Mater dolorosa	31
Kad se uspomene bude	35
Poslije otmjenog plesa	37
Adieu, madame	38
Dok su okna bila puna modrih leptira	39
Djevojka nad jezerom	41
Noć u Pick Baru	42
Mornari	43
Carmen vitae	45
Najljepšoj među ženama	46